

ARGOLAŞMIŞ ESKİ TÜRKÇE BİR KELİME: GACI

(“Gacı” An Old Turkish Word Which Has Become a Slang Expression)

Ayten ATAY*

Öz: Türkiye Türkçesinde argolaşıp “kadın, dost, metres, sevgili” anlamlarıyla kullanılan “gacı” kelimesinin çeşitli şive ve ağızlarda “ağabey, hanım, küçük kardeş vs .” anlamlarına rastlanıyor. Çeşitli şive ağızlarda geçen kada ~ kadı ~ kadi “yenge, ağabey, küçük kardeş” , kağa ~ keke “ağabey, küçük kardeş” gibi kelimeler birbiriyle karşılaştırılınca bu kelimelerin, Eski Türkçede akrabalık bildiren “ka” köküyle ilgisi ortaya çıkıyor.Bu durumda kada kelimesi, ka + ada(~ ede ~ edi “ata, baba”); kağa ~ keke kelimesi , ka + aka~ (eke “ağabey, abla”) ; kacı ~ gacı kelimesi, ka+ açı ~ (eçi “abla , hanım”) birleşiminden ortaya çıkmış olabilir. Türkçede buna benzer birleşik akrabalık isimleri çoktur: ağabey, ekeçi (eke + eçi) “abla”, büyükanne vs.

Anahtar Kelimeler: Argo, Gacı, Ka Kökü, Eski Türkçe, Akrabalık İsimleri

Abstract: The word “gacı” which has become a slang expression in Turkish of Turkey and means “female, lover, mistress, beloved”, are come across of “elder brother, lady or small sibling...etc.” meanings in some accents and dialects. When we compare words kada ~ kadı ~ kadi which seen in several accents and dialects and which mean “sister in law, elder brother, small sibling”, also kağa ~ keke that mean “elder brother, small sibling”, relation of these words with the root “ka” which expresses relationship appears. In this instance the word kada, ka+ada (~ ede ~ edi “ancestor, father”);the word kağa ~ keke, ka+aka ~ (eke “elder brother, elder sister”) ;the word kacı ~ gacı, ka+açı ~ (eçi “elder sister, lady”) might have come from these combinations above. In Turkish, there are a lot of similar compound words; elder brother, ekeçi (eke + eçi) “elder sister”, grandmother etc.

Key Words: Slant Expressions, Gacı, Ka- Word Root, Old Turkish, Names Of Relationship

* Yard. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, aatay@pau.edu.tr

Giriş

Türkçe Sözlük'te gaco şeklinde ve argo olarak belirtilen bu kelime şöyle tanımlanmıştır: “*kadın, dost, sevgili, metres. Ben gaco taşımam. R.N. Güntekin*” (Güntekin 1988: 519); Hasan Eren kelimeyi “*Çing. çingene olmayan, yabancı kimse*” şeklinde açıklamıştır (Güntekin 1999: 149). Kostov'a göre “*Çingeneler, Müslüman, Hıristiyan ve Yahudileri gaco sayarlar ve bu sözü çingenelerden söz ederken kullanmazlar*” (LB14, 2: 86-87) (Eren 1999: 149).

İlk düşündüğümüzde Çağatayca igeçi “< *Mo. büyük kız kardeş, abla*” (Barutçu, 1996: 54) kelimesini çağrıştıran bu kelimenin, bir ölçüde yakınlık taşısa da, morfolojik açıdan igeçi > gacı dönüşümüyle meydana gelmesi ne-redeyse imkansız olduğu için başka şekiller düşünmek gerekliydi. Ayrıca “*kadın, karı, kacı > gacı*” ses benzerlikleri de gözardı edilmemeliydi.

Hasan Eren'in gaco kelimesi hakkındaki “*çingene olmayan yabancı kimse*” (Eren 1999: 149) açıklaması da onların yabancı kadınları belirtmek için bu kelimeyi kullandıklarını ve bu kelimeyi de büyük bir ihtimalle yabancı bir dilden, yani Türkçeden, Türkçenin ağızlarından aldıklarını akla getiriyor. Çünkü aşağıda da gösterileceği üzere kelimenin, doğusundan batısına Anadolu ağızlarında ve çağdaş Türk lehçelerinde aslî şekil ve anlamları yaşamaktadır. Kelimenin “gaco” şeklindeki yuvarlaklaşmasına benzer yuvarlaklaşma örnekleri ağızlarda başka kelimelerde de görülür:

eçi ~ açı “*kız kardeş*” > aco “*bacı, kız kardeş*” (Demirci *Şavşat-Ar) (DS, I: 54); aga > ago “*ağabey, büyük erkek kardeş*” (Çamova *Divriği-Sv), aĝo (Çilehane *Almus, *Niksar-To, -Gaz) (DS, I: 75, 77); bacı > baco “*kız kardeş*” (DS, II: 457); eçe > eşe ~ eze > ezo , fatma > fato, zeynep > zeyno...

Çeşitli kaynaklardan tespit etmiş olduğumuz kaçı ~ kacı ~ gacı “*ağabey, kız kardeş, küçük kardeş*” (DS, VI: 1887, VIII: 2585); kadı ~ kadi ~ kade “*yenge, hala, hanım, ağabey*” (DS, VIII: 2590); gaĝa ~ gaga ~ gıka ~ gıkka ~ gıga “*ağabey*” (DS, VI: 1891,1892) ; kadaş “*kardeş*” (DS, VIII: 2587); kekey “*kardeş*” (DS, VIII: 2722); keki “*büyük kardeş*” (DS, VIII: 2723); Eski T.deki kadaş “*kardeş, hısım akraba*” (DLT, I/86, 403), kaĝadaş “*akraba, hısım*” (Caferoĝlu 1993: 107), kayaş “*akraba, hısım*” (181r19, Ata 1997: 307); Yeni Uygur T. kayaş “*akraba, yakın akraba*” (Necip 1995: 227) gibi kelimelerin varlığı, bu saydığımız kelimelerin Eski T.de geçen ka “*arkadaş, akraba*” (Caferoĝlu 1993: 107), ka (br.) < Çin.kia < ka “*aile, akraba*” (Gabain 1988: 276); Tuva T. ha “*ağabey*” (Arıkoĝlu vd. 2003: 48) akrabalık kelimesine bağlanabileceğini, bazı akrabalık isimleriyle ka' nın birleşikleri olabileceğini gösterdi (Kanaatimizce bu *ka kökü eski Türkçede “kalı, kanyu, kaçan, kanda vs. zamirlerde geçen *ka kökü ile ilgili

olmamalıdır. bkz. Tuncer Gülensoy, “Türkçe *ka Sözcüğü Üzerine”, *IV. Uluslararası Türk Dili Kurultay Bildirileri*, 1. Cilt, Ankara, 2007, s. 705-725; Paşa Yavuzarslan, “Anadolu Ağızlarında * ha (*ka) Zamirinin Türevleri”, *Türkoloji Dergisi*, XI-1, Ankara, 1993, s. 309-320). Türkçede, yukarıda saydığımız türden başka akrabalık kelimelerinde de birleşik şekiller görülüyor: Kıpçak T. ekeçi “*abla*”, eke “*hala, bibi*” (Toparlı vd. 2003: 71) (ekeçi, kanaatimizce eke+ eçi’ dir.); akana “*nine, büyükanne*” (*Dinar-Af, *Keçiborlu-Isp; *Beyşehir-Kn) (DS, I, 138) (akana, aka+ ana olmalı); ağanene “*büyükanne*” (Karakoyun, Taşburun *İğdır-Kr) (DS, I: 81) (ağanene, ağa+nene); ağacı “*ağabey, büyük erkek kardeş*” (Kayapa *Lalapaşa-Ed; *Çorlu-Tk) (DS, I: 75) (ağacı, ağa+açı olmalı); ağabey (ağa ~ aka+ bey) vs.

Tespit ettiğimiz kelimelerden kacı > gacı’nın ka+açı ~ eçi birleşimi ile oluşması büyük bir ihtimaldir. Anadolu ağızlarında kelime şöyle geçer: gacı “*kız kardeş*” (Büyükkabaca *Senirkent- Isp, *Savaştepe- Ba, *Erciş-Vn; *Beypazarı-Ank), gaccı (Büyükkabaca *Senirkent-Isp), guci (Zermut-Gm) (DS, VI: 1887); gaco “sevgili” (Burgaz *Mudanya, Kemalpaşa, *İnegöl-Brs-Sm) (DS,VI: 1887); geçi “*oynatılan orta kadını*” (-Sv), “*kız*” (-Dz), “*avam, halk*” (Şabanözü *Polatlı-Ank) (DS, VI: 1962); kacı “*küçük kardeş: Kızım ben suya gidiyorum, gelinceye kadar kacına iyi bak*” (Kıbrıscık-Bo) (DS, VIII: 2585); kaç “*kardeş*” (Ahiköy-Mğ) (DS, VIII: 2587); gacı “*ağabey*” (-Bo; Çelebibağı *Erciş-Vn), gucca (Telin *Gürün-Sv), gıcı “*küçük kardeş*” (Ortaköy *Çal-Dz), gocu (-Ed) (DS,VI: 1891)

Kelime anlam değişmesiyle Karaçay T.de ğacı “*fahişe*” (Pröhle 1991: 37) olarak geçer. Gacı ~ kacı kelimesinin bu örneklerdeki gibi “*ağabey, küçük kardeş*” gibi anlamlar taşınması bu birleşikte yer alan ve Eski T.de bu anlamları daha kuvvetli olan açı ~ eçi kelimesinin anlamlarından kaynaklanmaktadır. Bu birleşimdeki eçi kelimesi çeşitli kaynaklarda farklı şekil ve anlamlarıyla şöyle geçer: Eski Türk Yazıtları eçi “*ağabey, büyük erkek kardeş, amca*” (I D 16, II D 14) , içi “*ağabey, büyük erkek kardeş*” (Ç.IV, 2) , içe (aça) “*akrabalık ifade eden bir söz*” (K.C.b, 2) (Orkun 1987: 798, 802, III/80); Eski Uygur T. eçi ~ eçe “*ağabey*” (Caferoğlu 1993: 45), eçi ~ içi “*ağabey, amca*”(Gabain, 1988: 274), DLT. eçe “*büyük kızkardeş*”(I/86), eçi~ açı “*yaşlı kadın, hanım nine*”(I/87), açık “*büyük kardeş*” (I/64) ; Kıpçak T. eçi ~ içi “*amca*”, eçe “*ağabey, büyük kardeş*” (Toparlı vd. 2003: 69, 45); Harezmi T. Kısasü’l- Enbiya, eze “*büyük kız kardeş*” (37r4, Ata 1997: 219).

DLT.de içi “*yaşça büyük olan erkek kardeş, kocanın yaşça büyük erkek kardeşi*” (I/87, III/7) yanında içi’den değişmiş olabilecek işler ~ işler ~ ışlar “*kadın*” (I/117, II/150, 171), yine DLT.de eçe ~ eke ~ eze “*büyük kız kardeş*”

(I/86) kelimeleri geçmektedir. “*işi*” kelimesine Kutadgu Bilig’de de rastlanır işi “*kadın*” (Arat 1979: 206, 5080. beyit).

Kelime, Kırgız T.de ece “1. *büyük kız kardeş, abla*,; ece *kiygendi singdi kiyet: Ablanın giydiğini küçük kız kardeş de giyer. 2. yaşça genç olan karıya nisbeten yaşça büyük olan karı*”, eceke: *abla* “*ecekeme işenip ersiz kaldım: ablama inanıp kocasız kaldım*” (Yudahin. 1988: 320); Tuva T. açā “*baba*”, açāy “*babacığım*” (Arikoğlu vd. 2003: 1); Saha T. eciiy “*abla*” (Vasiliev 1995: 1); Teleüt T. açā “*ağabey, amca, babanın küçük kardeşi*” (Sırkaşeva vd. 2000: 1); Yeni Uygur T. açā “*abla*”, ögeyaça “*üvey abla*”, keyin açā “*görümce, baldız*”, açā- siñil “*kız kardeşler*”, açisi “*ablası*” (Necip 1995: 2); Türkmen T. ece “*ana, anne*” (Kara 2001: 172) şeklinde geçmektedir.

Anadolu ağızlarında aca “*abla*” (*Akhisar-Mn, Ahırköy *Söğüt-Bil), “*anneanne, nine*” (-Dy) (DS, I: 35); ace “*kardeş*” (*Develi-Ky), “*hala çocuğu*” (*Cihanbeyli-Kn) (DS, I: 43); aco “*bacı, kız kardeş*” (Demirci *Şavşat-Ar) (DS, I: 54); eze “*teyze*” (Emirdağ-Af, *Kuşadası-Ay, *İzmit-Kc; *Bayburt-Gm; Keskin-Ank; *Çumra-Kn), “*hala*” (*Zile-To; -Ezm) (DS, V: 1828) şeklindedir.

Türk şive ve ağızlarında ka + açi ~ eçi benzeri başka birleşikler de görülmekte. Bunlardan biri ka +ata ~ ada ~ adı ~ edi ~ ede birleşiminden gelmesi muhtemel kadı ~ kadi ~ kati kelimesidir. Kelimenin farklı şekil ve anlamları çeşitli kaynaklarda şöyle geçer: Teleüt T. katı “*karı, eş, hanım*” (Sırkaşeva vd. 2000: 50); Yeni Uygur T. hede “*abla, büyük kız kardeş*” (Necip 1995: 151), Anadolu ağz. gadi “*yenge*” (Pazarcık *Bozüyük, *Söğüt-Bil; *Gerze-Sn; Hayatı *Erbaa-To), gade (*Osmaneli-Bil) (DS VI: 1890); kade “*hala*” (Yabanabat *Safranbolu-Zn) (DS, VIII: 2589); kadı “*düğünlerde oyun çıkarmak için kız evinden oğlan evine giden kimse*” (*Honaz- Dz) (DS, VIII: 2590); kadi “*yenge*” (Pazarcık *Bozüyük, *Söğüt-Bil; Satılmış-Es; *Yalova-İst vs.), kade (*Söğüt, Beyce-Bil; *Kartal-İst vs.), kadı (Çandarlı*Bergama-İz) (DS, VIII: 2591); kadi “*hanım*” (-Sn) (DS, VIII/ 2591); gada “*ağabey*” (Kerem *Burhaniye-Ba; *Şebinkarahisar, *Alucra-Gr; *Erciş-Vn; Vazıldan *Divriği, Tutmaç-Sv) (DS,VI: 1891); kada “*ağabey*” (-İst; Uluşiran *Şiran-Gm; -Ezc; Cemele-Krş) “*kızkardeş, abla*” (-İst; Bayralar *Elmalı-Ant), “*küçük kardeş*” (Karakoca *Karacabey-Brs; Doğanca-Rz; Kaya *Fethiye-Mğ) (DS, VIII: 2587) kadaş “*kardeş*” (Küçükisa *Zile-To; Karadoruk *Gürün-Sv) (DS,VIII: 2587)

Eski Türk Yazıtlarında kadın “*kayın, hısım*” (Ç.V, 2, Orkun 1987: III/119, 833); DLT.de kadın “*kayın, dümür, hısım*” (I/32, 403, 528, vs.); kadaş “*kardeş gibi yakın olan, hısım, akraba*” (I/ 369, III/23); Yeni Tarama Sözlüğü’nde kadın ~ kadın “*kadın, hanım*” (Dilçin 1983: 130) kelimeleri de

ka + ada ~ata ~ adı ~ edi'ye bağlanabilir. Bu birleşimdeki ada ~ede ~ adı ~ edi kelimesi bildiğimiz “ata” kelimesi olmalı. Çeşitli kaynaklarda bunu doğrulayan örnekler geçmektedir: Teleüt T. ada “*baba*” (Sırkaşeva vd. 2000: 2); Tuva T. ada “*baba, ata*” (Arıkoğlu vd. 2003: 1); Karaçay T. iye “*bey, ağa*” (Pröhle 1991: 44); Teleüt T. eye “*abla, büyük kız kardeş*” (Sırkaşeva vd. 2000: 39); Tuva T. iye “*anne*” (Arıkoğlu vd. 2003: 60); Yeni Tarama Sözlüğünde ede “*büyük erkek kardeş*” (Dilçin 1983: 78); Anad. ağz. ede ~ edi “*büyük kardeş, ağabey*” (Beyköy *Dinar, * Emirdağ-Af, -Ay, *Çeşme-İz; Borlu *Gördes-Mn vs) (DS, V: 1663); ade “*abla*” (*Demirci-Mn; Koru *Yalova-İst; Karahisar *İncesu, *Develi, Bürüngüz *Bünyan-Ky vs.) “*baba*” (*Ağın-El; Kaledere, *Gürün, Karak *Yıldızeli-Sv), “*anne*” (Develi-Ky) (DS, I: 65); adı “*küçük çocuk*” (Nudra *Şarkikaraağaç-Isp) (DS, I: 65); Bu kelimenin -ç > -ş sızıcılışmasına uğramış küçültme ve sevgi anlamı katan –ç ekli adaş ~ adeş “*dost, arkadaşı; kardeş, kardeş edinilmiş olan*” (Yenice *Emet-Kü) (DS, I: 64) şekline de rastlanır; eye “*abla*”, iye “*anne, bey, ağa*” gibi y’li şekiller ise Türkçedeki -d- > -y- değişmesiyle ilgili olmalı.

“Ka” akrabalık kelimesine dayandığını düşündüğümüz başka bir kelime, ka + aga'den gelebilecek “kaga” kelimesidir. Bu kelime de çeşitli ağızlarda şöyle geçer: gaga “*ağabey*” (Çiftlik, Sütlaç, Çığrı, Başmakçı *Dinar-Af; *Eşme, Karahallı-Uş; Gönen, Kozluca, *Keçiborlu-Isp vs.), gağa (Kozagaç *Göhlisar-Brd; Derbent *Buldan-Dz;-Ay; -Ama), gıga (Çığrı *Dinar-Af vs.); gağa “*arkadaş, dost*” (Karakoyun *İğdır-Kr) (DS, VI: 1893) ; kağa “*ağabey*” (*Merzifon-Ama; *İğdır, *Çıldır-Kr) (DS, VIII: 2587); kağa “*baba*” (Mengeser *Doğu Beyazıt-Ağ) (DS, VIII: 2593); kığa “*ağabey*” (Teke-Brd) (DS, VIII: 2789).

Ceyhun Vedat Uygur da Denizli İli Ağız Sözlüğü adlı çalışmasında kelimeyi, gaga I “*1. ağabey < T. kaka “baba” (TmT) *Honaz, *Güney, *Acıpayam, *Çivril, gağa *Buldan; gaga II. “yeni doğan çocuk” *Sarayköy*” şeklinde açıklayarak Eski Türkçe ka “aile” köküyle alaka kurar (Uygur 2007: 141).

“Ka” akrabalık kelimesine dayandığını düşündüğümüz başka kelimeler ka + aka ~ eke'den gelebilecek şekillerdir. “aka” kelimesiyle yukarıda geçen “aga” kelimesi birleştirilebilir de. S. Barutçu, bu konuda Muhakemetü'l-Lugateyn'de şu bilgileri verir: “*Çağ.da “abla, büyük kız kardeş” için Mo.dan alıntı iğeci dışında “ağa'nın bozulmuş bir şekli kabul edilip” (bkz. bunun için Seng45v.14) “büyük erkek kardeş” diye manalandırılan eke de vardır.*” (Barutcu 1996: 54).

Ka+ aka ~eke 'den gelebilecek birleşik şekiller şunlardır: kaka “*büyük kardeş*” (Kırıkla *Dinar-Af ; *Gerze-Sn), kakko (Harput-El); kako “*erkek*

kardeş” (*Siverek –Ur; -İç) (DS, VIII: 2599); kakko “*baba*”(-Ml) (DS, VIII: 2604); gıka “*ağabey*” (Salda *Yeşilova-Brd) (DS, VI: 1891); gakko “*erkek kardeş*” (*Harput-El) (DS, VI: 1896); kekey “*kardeş*”(-Ur) (DS, VIII: 2722); keki “*büyük kardeş*” (Fener *Silivri-İst) (DS, VIII: 2723); gekke “*baba*” (Bahçebaşı-To; Yukarıkale *Koyulhisar-Sv) (DS, V: 1971); geko “*ağabey*” (*Nazimiye-Tn) (DS, VI: 1971). Bu birleşimde söz konusu olan eke ~ aka kelimesi çeşitli kaynaklarda şöyle geçer: Eski Türk Yazıtları eke “*abla, büyük kız kardeş*” (I Ş 9, Orkun 1987: I/50), Eski Uygur T.de eke “*abla*” (Caferoğlu 1993: 46), DLT. eke “*büyük kız kardeş, koca veya karının kendinden büyük kız kardeşi*” (I/68, 90, III/7); Kıpçak T. eke “*hala, bibi*” (Toparlı vd. 2003: 71), Yeni Tar. Söz. ahi ~ ahu “*bir kimsenin sevdiği, en yakını*” (Dilçin 1983: 5), Kazak T. eke “*baba*” (Tamir 1989: 143); Kırgız T. ake~ eke “*baba, ata, amca (yaşça büyük erkeğe hitap)*” (Oraltay 1984: 12, 323); Teleüt T. akay “*ecdad, ata*” (Sırkaşeva vd. 2003: 3); Tuva T. akı “*ağabey, amca, dayı*” (Arıkoğlu vd. 2003: 3)

Ka + ene (eni ~ ini) den gelebilecek kani “yenge” (Ortaköy *Silivri-İst; -Ed) (DS, VIII: 2624) kelimesine de rastladığımızı belirtelim. Bu birleşimde yer almış olabilecek ene ~ eni ~ ini çeşitli şivelerde şöyle geçmektedir: ini “*küçük kardeş*” (Dilçin 1983: 116), Kazak T. ene “*anne*” (Oraltay 1984: 75); Tuva T. ene “*büyük büyük anne*” (Arıkoğlu vd. 2003: 41); Anad. ağz. eni “*küçük kardeş*” (Nikfer *Tavas-Dz) (DS, V: 1756), ini “*kocanın kız kardeşi, görünce*” (Cebel *Eğridir-Isp) (DS, VII, 2543). Düşündüğümüz başka bir birleşik, karı kelimesidir. Tuva T.de ire “*aile reisi*”; irey “*1.büyükbaba, dede 2. ihtiyar*” (Arıkoğlu vd. 2003: 60) kelimelerine rastladık. Bu kelimenin diğer akrabalık kelimelerinde, örnek olarak ene ~ eni ~ ini ve ata ~ ada ~ ede~ edi ’de olduğu gibi ire ~ iri gibi şekilleri olabilir ve ka ile yaptığı birleşik, ka+ iri > kari > karı şekline dönüşebilir. Anadolu ağz.da keri “*karı, eş*” (*Antakya-Hat), “yaşlı kadın”(*Antakya köyleri-Hat) (DS, III: 2754) gibi ince ünlülü şekil bunu destekler niteliktedir.

Ka ile birleşik oluştursun veya oluşturmasın akrabalık isimlerinin hemen hepsinin hem kalın hem ince şekilleri görülmektedir: aça ~ eçe ~ece ~ eçi; apa ~ aba ~ ebe ; aka ~ aga ~ akı ~ eke; ana ~ ene ; ata ~ ada ~ ede ~ adı~ edi; buna bağlı olarak ka ile oluşan birleşik kelime de değişiklik göstermektedir: kaçı ~ kacı ~ gacı ~ geçi ; kadı~ kadi ; kaka ~ keke ~ keki vs. “Ka” ile birleşik oluşturan akrabalık isimlerinin çeşitli anlamlarına bağlı olarak, meydana gelen birleşik isim de çeşitli şive ve ağızlarda farklı anlamlar taşımaktadır.

Görüldüğü gibi gacı kelimesi argolaşıp “*kullanılan ortak dilden ayrı olarak aynı meslek veya topluluktaki insanların kullandığı özel dil veya söz dağarcığı; mec. serserilerin, külhanbeyilerin kullandığı söz veya deyim*”

(Türkçe Sözlük 1988: 83) haline dönmekten başka anlam kötülenmesine de uğramıştır. Kelime çeşitli Türk şivelerinde ve ağızlarda “kız kardeş, yenge, kadın” gibi anlamlarını korusa da kimi şive ve ağızlarda anlam daralmasına ve kötülenmesine de uğrayarak “kötü kadın, metres, sevgili, dost” gibi anlamlar da kazanmıştır. Bilindiği gibi anlam daralması, anlam değişiminin bir türüdür ve “anlam değişiminin bu türünde kelime, eskiden anlattığı şeyin ancak bir bölümünü, bir türünü anlatır hale gelir.” (Aksan 1965: 176).

Bu saydığımız akrabalık isimleri gibi daha başka akrabalık isimlerinin, yazı dilimizde unutulmasına rağmen, ağızlarda korunduğu, ağızların bu bakımdan daha muhafazakar olduğu söylenebilir.

Kaynaklar

- AKSAN, Doğan (1965), “Türk Anlam Bilimine Giriş-Anlam değişimleri”, *TDAY-Belleten*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 167-184.
- ARAT, Reşid Rahmeti (1979), *Kutadgu Bilig-I Metin*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ARIKOĞLU Ekrem-Kuular Klara (2003), *Tuva Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ATA, Aysu (1997), *Nasrî'd-Din Bin Burhânü'd-Din Rabguzî Kısasü'l-Enbiyâ-I*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ATALAY, Besim (1986), *Divanü Lugati't-Türk Tercümesi-I, II, III*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- BARUTCU ÖZÖNDER, F. Sema, (1996), ‘Alî Şîr Nevâyî Muhâkemetü'l-Lugateyn, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- CAFEROĞLU Ahmet (1993), *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, İstanbul.
- DERLEME SÖZLÜĞÜ (DS) (1993), I. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (DS) (1965), II. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (DS) (1968), III. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (DS) (1972), V. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (DS) (1972), VI. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (DS) (1974), VII. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (DS) (1975), VIII. Cilt, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- DİLÇİN, Cem (1983), *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- EREN, Hasan, (1999), *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara
- GABAİN, A.Von (1988), *Eski Türkçenin Grameri* (Çev. Mehmet Akalın), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- GÜLENSOY, Tuncer (2007), “Türkçe *ka Sözcüğü Üzerine”, *IV. Uluslararası Türk Dili Kurultay Bildirileri*, C. I, Ankara, s. 705-725.
- KARA, Mehmet (2001), *Türkmence*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- NECİP, Emir Necipoviç (1995), *Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü* (Çev. İklil Kurban), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ORALTAY, Hasan-Yüce, Nuri-Pınar, Saadet (1984), *Kazak Türkçesi Sözlüğü*,

- İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Yayınları.
- ORKUN, Hüseyin Namık (1987), *Eski Türk Yazıtları*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- PRÖHLE, Wilhelm (1991), *Karaçay Lehçesi Sözlüğü* (Çev. Kemal Aytaç), Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- SIRKAŞEVA L.T.Ryumina-Kuçigaşeva N.A. (2000), *Teleüt Ağzı Sözlüğü* (Çev. Şükrü Halük Akalın, Caştegin Turgunbayev), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TAMİR, Ferhat (1989), *Barkölden Kazak Türkçesi Metinleri*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- TOPARLI, Recep-Vural, Hanifi-Karaatlı, Recep (2003), *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TÜRKÇE SÖZLÜK (1988), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- UYGUR, Ceyhun Vedat (2007), *Denizli İli Ağzı Sözlüğü*, Denizli: Denizli Belediyesi Kültür Yayınları.
- VASİLİEV, Yuriy (1995), *Türkçe-Sahaca Sözlük*, Ankara.
- YAVUZARSLAN, Paşa (1993), “Anadolu Ağzlarında *ha (*ka) Zamirinin Türevleri”, *Türkoloji Dergisi*, C. XI-1, Ankara, s. 309-320.
- YUDAHİN, K.K.-Taymas, Abdullah (1988), *Kırgız Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.